

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto K 4.— za pol leta „ 2.— za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hšt. 5. List se pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri gospodu Novak-u na velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo do srede opoldne.

Štev. 26.

V Mariboru, dne 28. junija 1900.

Tečaj XXXIV.

Poroka v cesarski hiši.

Danes dne 28. t. m. se je vršil na cesarskem dvoru za našo avstrijsko-ogersko zgodovino velepomenljiv dogodek. Prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand je storil v prisotnosti cesarja, najvišjih dostojanstvenikov, tajnih svetnikov in ministrov slovesno prisego, v kateri je izjavil, da povodom svoje poroke z grofico Chotekovo njegova soproga ne dobi pravic cesarice, otroci pa, rojeni iz tega zakona, ne nadvojvodskih pravic, on sam pa si pridržuje vse pravice prestolonasledstva. Po tej prisegi dovoli cesar nadvojvodi-prestolonasledniku, da se poroči z grofico Chotekovo, kar se bo zgodilo začetkom meseca julija.

Nadvojvoda Franc Ferdinand se je rodil v Gradcu dne 18. grudna 1863. leta, kot sin nadvojvode Karola Ludovika in nadvojvodinje Anunciate, hčeri kralja Ferdinanda II. sicilijanskega. Nadvojvoda je torej sedaj v 37. letu. Odkar je Bog poklical k sebi cesarjeviča Rudolfa in cesarjevega brata ter Franc-Ferdinandovega očeta Karola Ludovika, je cesarskemu prestolu najbližji nadvojvoda Franc-Ferdinand. Vzgojen je bil skrbno, kakor se vzgajajo vsi nadvojvodi habsburško-lotrinške rodovine. Zaradi bolehnosti je moral bivati v Egiptu, kjer pa je kmalu okreval in vrnil se je zdrav v domovino ter se kmalu posvetil raznim poslom, katere mu je odkazal cesarski stric, poveril mu je delokrog, ki ga je imel rajni oče, dal mu je pa tudi mesto v vojski, da prevzame zdaj in zdaj vodstvo pri večjih vojaških vajah in ima dovolj prilike,

natančno se seznaniti z vso vojsko na kopnem in na morju. »To bode kedaj na veliko korist občni blaginji«, pisal je cesar dne 29. sušca 1898.

Grofica Zofija Chotek, bodoča soproga prestolonaslednika Franca Ferdinanda, je bila rojena 1. marca 1868. leta ter ima torej 32 let. Njena rodovina je starega češkega plemiškega rodu. Njen oče, Bohuslav Chotek, ki je bil pod Hohenwartovo vlado cesarski namestnik češki, je umrl v oktobru l. 1896. Imel je osem otrok, med katerimi je bila Zofija peta. Rodila se je v Stuttgartu, kjer je bil njen oče poslanik. Imela je jako skrbno vzgojo ter se odlikuje s posebnimi lastnostmi duha in srca. Rasti je visoke in vitke, značaja resnega. Za zabave ji ni mnogo mar, pač pa se peča mnogo s slovstvom in glasbo. Že pred leti je bila odločena za dvorno damo nadvojvode Friderika. V hiši nadvojvode Friderika se je seznanil z njo Franc Ferdinand. Nadvojvoda si je izbral svojo bodočo ženo svobodno, brez posredovanja politikov in diplomatov, sledil je le čustvom svojega srca.

Že leto dni, odkar je bilo gotovo, da se Franc Ferdinand poroči z grofico Chotekovo, živela je grofica pri svojih sorodnikih na Češkem in v Draždanih. Z bodočim soprogom sta se videla le redko, k večjemu pri kakih slavnostih čeških plemičev, kamor je bil povabljen tudi nadvojvoda. Med tem se je trudil, da odstrani vse ovire, ki so zadrževale poroko nadvojvode z grofico. Sedaj se mu je to posrečilo in začetkom julija se bo vršila poroka.

Pripoveduje se, da goji nadvojvoda nas-

proti grofici Chotekovi ne samo čustvo globoke in iskrene ljubezni, ampak tudi čustvo odkritosrčne hvalečnosti. Njeno nežno uplivanje je povzročilo, da se je za časa svoje boleznii popolnoma udal nasvetom zdravnikov ter jih natanko izpolnjeval.

Slovanski narodi v Avstriji navdušeno in veselo pozdravljajo visoki poročni par ter želijo njunemu zakonu sreče in božjega blagoslova!

Slovenski narodni ponos.

X.

Ponosni tudi bodimo na svojo zgodovino. Ta-le obseza vse to, kar je naš narod do današnjega dne storil in sploh doživel tacega, ki je postalo za njegovo bitje in za njegov nadaljni razvoj velepomenljivo.

Narodi se ponašajo, ako zgodovina pripoveduje in priča o njih mogočnosti in silnosti, o brezštevilnih krvavih zmagah, o nplivnosti na druge narode, o razsežnosti mej itd. Tudi mi Slovenci smo na svojo zgodovino slobodno ponosni, toda ne v takem smislu, da se daje veljava le krvavim zmagam, surovi sili in fizični moči, ampak da se upošteva vrednost mirnega, koristnega prosvetnega dela, dušnih čednosti in nezatrpljive ljubezni do svoje narodnosti. Da, če bi vse-mogočni vladar pozval pred se vse narode, a vsak naj pokaže to, kar ima vrednost pred njegovim sodnim stolom, potem Slovenci slobodno ponosno stopimo naprej, in med prvimi bodemo stali prvi. Naša zgodovina je čista kakor krstna obleka, ne omadežujejo je krvne pege človeške bestijalnosti, ne na-

Listek.

Med ogerskimi Slovenci.

Maribor dne 11. junija 1900.

III.

Pred Gederovci sva se prišla do neke grajščine; sicer pa se je že dolgo poznalo, da svet, po katerem hodiva, ni v kmetskih rokah. Med ogerskimi Slovenci, tako so nama pravili, pripada pre dobra polovica vsega zemljišča grajščinam; ostali svet pa ima za lastnike kočarje in sploh ljudi bolj revnega stanu; bogati kmetje so silno redki. Čudno se nama je zdelo, da se je v juniju na grajščinskem travniku paslo. Videlo se je sicer, da je trava precej majhna in pičla in sicer pred vsem vsled pomanjkanja moče, toda na drugi strani sva zopet opazala, da je potokov dovolj in le treba vodo na suhe dele svetu dovajati; Tomaževa žindra nasuta pa bi celo čudeže delala. Ali krme pač na Ogorskem ne manjka, to je, kar dela ljudi za travnike malobrižne.

Gederovci so vas, kakor so vse druge. Kapele ali cerkvice nima, zato pa pod visoko

streho zvon, ki vabi k molitvi. Sicer menda ogerskih Slovencev ni treba k molitvi še opominjati; kakor sva spoznala iz pozdrava »Hvaljen bodi Jezus Kristus«, ki se nama je iz vsakih ust nasproti glasilo, še predno se je kateri izmed naju ganil, in kakor se nama je pozneje zatrdilo, je ljudstvo jako pobožno, bolj nego pri nas na Štajarskem.

Najin Matjaš Edšid, ki sva ga iskala, stanuje koncem vasi; lesena hišica je posebno snažna in že od zunaj se pozna, da v njej bivajo ljudje, ki so delavni, ljubijo red in snago, in ki so tudi kolikor toliko izobraženi. Prebivalci hišice so mati s štirimi odraslimi sinovi, ki si prizadevajo ji vračati dobrote otroških let. Kakor zunaj, tako je tudi v hiši videti le red in snago. V jedni sobi ima Matjaš, ki je krojač, delavnico, v drugi pa je vse polno rsznih slovenskih časopisov: štev. »Slov. Gosp.«, ne vem, od katere dobe sem, »Domoljuba«, »Mira«, »Dom in sveta«, itd. Velika omara ob steni je bila na pol obložena s slovenskimi knjigami, Mohorjevimi in drugimi, »ako bi bile izposojene doma, bila bi polna«, djal je Matjaš. In ta soba je narodno središče Gederovec in sosednih občin; odtod si nosijo mladeniči in dekleta, možje in žene na vse strani narodno dušno hrano, ki jo doma hrepeneč zavživajo in tudi drugim delijo. Matjaš nama je pravil,

da ljudje silno radi čitajo, pa tudi izmed novejših številk raznih časnikov ni bilo videti niti jedne. Ljudstvo je vsled tega zavedno in ima gorko srce za slovensko stvar. Samo se nama je zdelo, da čuti in sodi vse bolj mirno od nas, kakor se nama je sploh činilo, da ogerski Slovenci niso tako živi, tako vselega značaja, kakor mi Štajarci. To pa je tudi umljivo; nam se godi slabo, njim pa mnogo slabše; raz vsak obraz se bere neka otožnost, ki izvira iz globočine mehkega srca. Tudi najin Matjaš je takšen, kakoršni so drugi, ali zaupanje njegovo v boljšo slovensko bodočnost je trdno kot skala. Pravil nama je, da ima radi izposojevanja slovenskega beriva od strani gospodske vedne sitnosti; v predpustu mu je sodnik celo hišo preiskal, češ da je nevaren človek, in šele tedaj ga je izpustil iz madžarskih krempelj, ko mu je pismeno zajamčil, da Mohorjeve knjige in naši slovenski časopisi nimajo namena, madžarsko kraljestvo rušiti. Tudi še nekaterim drugim je madžarski sodnik hiše obrnil. Tu pa se vidi, na kako slabih nogah stoji vsa Madžarija; ker ima obilo jela, ki kriči in dela, kakor bi se ves svet sukal okoli madžarskega globusa, tolik strah pred priprostim slovenskim krojačem. Drug in sicer pravičen volilni red, in ves madžarski napuh se podere čez noč kakor hiša na

pajajo je grenke solze brezsrčnega tlačanstva; ona sicer ve mnogo pripovedovati o nepresežnem junaštvu, ki pa nikdar ni postalo krvoločno in kruto, večidel pa nam pričuje o neumorni marljivosti s kojo se je obdelovala rodna zemlja, o srčni plemenitosti do sovražnikov, o neomajni zvestobi do vladarjev, o globoki ljubezni do vsega, kar je lepo in prav, zlasti do vere, do poštenosti, do blagodejanja, do domovine, do svobode.

Naš narod je vsled neugodnih razmer sicer pred tisoč leti izgubil svojo samostalnost, ki jo je bil užival le kratko časa, in od tistih mal sem tudi celó svojo samoupravo, tako da mu, razkosanemu v mnogo političnih jednot in ločenemu od južnih bratov, danes celó vladajo tuji, ali v kljub temu naša zgodovina ni nečastna, marveč takšna, da na vsako nje stran lahko pokažemo s ponosom.

Pač z mirnim srcem smemo trditi, da smo talent, s katerim nas je Stvarnik obdaril, v razmerah, ki so nam bile in še so odsojene, izrabljali, kolikor je bilo mogoče; v tem oziru nam nikakor ni treba imeti slabe vesti; saj se še nam naši najhujši sovražniki ne morejo prečuditi, da ob tem, kar so z nami počenjali, nismo že davno poginili. Zares, kar človeška domišlija more iznajti krutosti in zlobe, vse so Nemci, Madžari, Turki in Lahji na nas poskušali in prakticirali, da bi nas zatrli. Ali ne le, da se njim vroča želja ni izpolnila, marveč naš življenj se je tajno še krepil, srčno smo ves čas sledili svojemu cilju, nič nas ni plašilo, nič nas ni zavrnilo, in danes smo, hvala našemu mučeništvu, le tem bolje utrjeni.

Dalje; kakor človekova prava vrednost ni odvisna do tega, kako je močan ali bogat ali čaščen, ampak le od tega, kako da živi, tako se tudi pri narodu, kadar se njegova zgodovina naj sodi, kot merilo ne sme prezreti to, kar je jedino prave vrednosti. Taka sodba pa, nimamo se bati, bode za nas, kakor smo napomnili že gori, iztekla gotovo veličastno.

In končno; ali bi naj bilo sramotno, ako je večna Previdnost pred tisoč leti določila, da za nas še ni prišel čas, ter nas modro hranila za prihodnost, ki je naj mnogo sijajniša nego pa doba, v kateri bi, nevedni otroci, radi bili stopili na svetovno torišče? On, ki skrbi za vsakega črvička, ve tudi, kaj namenja z nami, in kakor ne mara pogubiti nikogar, tako tudi ne bode nas Slovencev.

A ne potrjuje nas v nadi na lepo bodočnost le zaupanje v božjo modrost in usmiljenost; kakor se prihod pomladi naznanja po solncu, po povratku ptic, po rastlinju, ravno tako zanesljivo tudi kažejo razna

znamenja, da se Slovenci bližamo narodni pomladi. Dosedanje naše stanje bilo je le zimsko spanje; udje naši niso mrtvi, le otrpli so vsled narodnega mraza, sicer pa polni najčilejših močij; mi živimo, a le čakamo, da nas Buditelj pokliče in vzdrami na veliko delo.

Ker bode o zgodovini našega naroda »Slov. Gospodar« odslej začel prinašati svojim bralcem kratka poročila, zatoraj se v tem-le spisu ne bodemo dalje trudili nagromaditi dovolj dokazov za našo trditev, da smemo Slovenci slobodno biti ponosni na svojo zgodovino. Naj torej povedano zadošča.

Prepričali smo se iz dosedanjih člankov, da smo Slovenci, če tudi nismo bogsigavedi kako velik in mogočen narod, vendar lahko ponosni nase, naj se primerjamo s katerim narodom se hočemo.

Toda še jeden vzrok imamo za svoj ponos, ali bolje rečeno, da svoj slovenski ponos podvojimo, in ta je, da smo Slovani. O tem pa prihodnjic.

Politični ogled.

Nemško časnikarstvo se je začelo v zadnjem času zelo ogrevati za nemščino kot državni ali vsaj posredovalni jezik. Zakaj bi ravno morala nemščina biti državni jezik, je Slovanom neumljivo. Slovanski poslanci tudi nikdar ne bodo pripustili, da bi se nemškemu jeziku pripoznala v naši državi kaka prednost. Naše vlade pa bi naj že enkrat začele bolj gledati na gmotno stanje državljanov, ne pa samo nemščino siliti naprej. Toliko milijonov ljudi živi na svetu srečnih brez nemščine, za to mislimo, da tudi nam avstrijskim Slovanom ni potrebna za našo — srečo.

Čehi in Slovenci. Čehi bi nam naj bili vzor, kako je treba nastopati, kadar se gre za narodne stvari. V nedeljo je bilo v Mníchovem Gradcu politično zborovanje vseh čeških strank in prislo je nad 60.000 ljudi. Zborovalci so ugovarjali predlogu nemških poslancev, da naj postane nemščina posredovalni ali državni jezik. Slovenci posnemajmo Čeha in prihajajmo radi na shode, kjer se branijo naše narodne svetinje in pravice.

V Trstu so se sedaj nekoliko razburjeni slovenski duhovi pomirili, ker je škof povodom birme pri Sv. Jakobu vernikom in tudi italijanašu — župniku naznanil, da Slovenci smejo nastopati pri procesijah s svojo zastavo, kadarkoli hočejo. Na dan sv. Jakoba

bo prvokrat zopet procesija in takrat se bo pokazala tudi zastava.

Grof Muraviev, ruski minister zunanjih zadev, je nagloma umrl. Muraviev je bil jako miroljuben človek, zato je tudi skrbel, da se z Nemčijo in posebno z našo državo ni skregal, čeprav mu je delal grof Goluhovski na Balkanu velike skrbi. Car je rad poslušal svet svojega modrega državnika. Francoska pa je izgubila z umrlim grofom toplega zagovornika francosko-ruske zveze. Naslednik bo mu bržkone grof Lamsdorf.

Italijani imajo novo ministerstvo, katero je sestavil poslanec Saraco. Zunanje stvari še bo nadalje vodil Visconti-Venosta. Toda ali bo sedaj utihnili obstrukcija skrajne levice, pa še se ne more reči.

Na Kitajskem postaja upor vedno širji. Z uporneži so potegnili sedaj tudi kitajski vojaki, ali sami radi, ali pa na cesaričin ukaz, se ne ve. Tuji v Tientsinu in Pekingju so v veliki nevarnosti, ker sta te dve mesti v oblasti upornikov. Velesile nameravajo sedaj najprej osvoboditi mesti Tientsin in Peking, a še imajo premalo vojaštva. Od strani Kitajcev se bo z velesilami pogajal stari kitajski državnik Li-Hung-Čang. Cesarica ga je pozvala v Peking. Vodstvo ruskih vojnih sil se bo izročilo velikemu knezu Aleksiju, ki se je že ukrcal v Tulonu na ladijo, da se odpelje na Kitajsko.

Dopisi.

Iz Žalca. (Političen shod), ki ga je tukaj sklicalo društvo »Naprej«, bil je dobro obiskan in silno zanimiv zavoljo mnogih odličnih govornikov, ki so nastopili, in sklepov, ki so se napravili. Dr. Karlovšek je vodil zborovanje jako spretno in tudi sam segel večkrat v razgovor. O državnem zboru je poročal gospod vitez Berks. Razjasnil je sedanje politične razmere; ne boji se pa prav nič ne za Slovence in sploh za Slovane v Avstriji. Vlade so prišle, pa zopet izginile; tako se bo zgodilo tudi z zdajšnjo vlado. Vendar, dokler je dr. Režek v ministerstvu, tako dolgo se nam ni bati ničesar. Poslanec Žičkar je govoril o naših žalostnih gospodarskih in obrtnih razmerah; o sredstvu, kako obojemu stanu pomagati na noge; kaj so nameravale v ta namen storiti vlade ter priporočal z združenimi močmi upirati se proti navalom nemštva in lahonstva. Razpravljal je tudi vzroke sedajšnjega narodnostnega boja ter prišel do sklepa, da vseh teh bojev je krivo pomanjkanje krščanskega

pesku! Ti pa, dragi Matjaž, ki sem te gori zval kralja Matjaža, le pripravljaj svojo vojsko, da bode sovražnika udarila, kadar bo prišel slovenski dan.

Edšidt Matjaš je krojač, in on ni prvi izmed tega vse časti vrednega stanu, ki ga poznam kot voditelja čitajočega slovenskega kroga. Reči se mora, da so naši slovenski krojači pogosto prav posebni ljudje, ki se s knjigami mnogo ukvarjajo, ki mnogo čitajo in imajo tudi poseben talent, da še privabijo druge, ki se scasoma tudi navzamejo njihovega junaškega slovenskega duha. V glavah slovenskih krojačev se je že marsikaj izkulo, kar je nekaterim delalo preglavice in postalo pomenljivo, bodisi kako bralno ali konzumno društvo, ali celo kaka pravična vojska, toda vsikdar le, kar je pošteno. Naši slovenski krojači ne znajo samo žvižgati, oni vedo narodne pesmi popevati brez konca, narodne pripovedke in vraže pripovedovati, včasih tako grozne, da se poslušalcem lasje jezijo. Zato pa se v hiši tudi že vse veseli, kadar krojač stopi čez prag, in gospodinji ni žal mesa, ki tisti teden ostavi tunjo. Poznam slovenskega krojača, ki je pisatelj, in često se zgodi, da kateri, ko mu že brada postaja trda, šivanko položi v stran ter gre v mesto študirat. Vsa čast slovenskim krojačem, oni so moč, s katero nam je treba

računati, katere pa se je tudi treba bati, če se ji zameri.

Materina kletev.

Resnična povest, M. T. Savinjski.

Le enkrat bi videl,
Kak solnce gor gre.
Bi videl, kje luna,
Kje zvezde blišče!

A tema poskuša
Nad mano si moč,
Ne vem nič od dneva
Obdaje me noč!

Nehoté sem te-le vrstice iz naše tako ganljive pesmi »Slepce« brenkal pred se, ko sem tako samcat stopal po razsvetljenih ulicah predmestja * * *. Moja duša je bila žalostna! Ravnokar sem namreč zapustil zavod za slepce.

Že mnogokrat sem bil slišal, kako skrbi krščanska ljubezen za najrevnejše otroke človeške — za slepce, in hotel sem to, o čemur sem slišal večkrat govoriti, videti na lastne oči.

Prišel sem tja. Kako krasno, kako veliko poslopje je ta sirotišnica! Zunaj mesta stoji, sredi velikega vrta, iz katerega puhti sladokuh pisanih cvetlic in cvetečih grmov v velike, snažne sobe spalnice, učilnice in delavnice, namenjene slepcem.

Videl sem slepe otroke, kako delajo — dečki pletó jerbace, krtače, preproge — tudi

opravljajo rokodelska dela, deklice pa izdelujejo nogavice, rokavice, vežejo, kvačkajo in pletejo.

Imel sem tudi priložnost slišati nauk. Res, občudoval sem, s kako spretnostjo čitajo slepci s pomočjo tipanja. Kakor bi kedó z iglicami vbodel črke v papir in sicer od spodaj navzgor, tako so osnovane knjige za slepce.

Tudi pišejo z iglicami, da takorekoč tiskajo. Tudi še posebno, jednostavno abecedo za slepce imajo. Jaz je nisem mogel čitati. Za posamezne črke imajo le po dve do štiri pike, ki so raznovrstno postavljene druga do druge.

Nekoliko sem se že privadil pogledu slepih otrok, ko pridem z gosp. ravnateljem, ki je prav prijazen, že precej postaren duhovnik v telovadnico, kjer so morali slepci — meni v čast nekaj pesmic prepevati.

Rečem, da me ni lahko kaj tako ganilo, kakor gledati slepe otročiče, poslušati njih miloubrane glasove, ki so s tako prisrčnostjo, tako mehko doneli na moje uho, da so se mi nehote oči porosile.

»Glejte, tu vam še pokažem dve gojenki, ki smo je danes šele sprejeli«, reče ravnatelj in prikljče dve deklici — stari kakih osem in devet let — naj stopite bliže.

duha. Zato so nekrščanske stranke v državnem zboru Slovanom najbolj strupene, med tem, ko nam je katoliški nemški centrum zagotovil narodno ravnopravnost. Gospoda dr. Sernec in dr. Dečko sta govorila o deželnem zboru štajarskem ter dokazovala velikanske krivice, katere se godijo štajarskim Slovincem vsled tega, da smo odvisni od Gradca (Burni klici: Proč od Gradca!) kako bi si mogli mi pomagati s 3 milijoni goldinarjev, katere vsako leto pošiljamo v Gradec! Vsem govornikom-poslancem se je izrekla zahvala; posebej sta se pozivljala državna poslanca, naj stopita v obstrukcijo, če bi se nameraval vpeljati nemški kot državni jezik. Govoril je nadalje g. Dragotin Hribar ter na podlagi števil dokazal žalostno gospodarsko stanje v Avstriji. Pomagati si moramo sami, pred vsem z dobrimi kmetijskimi in obrtnimi šolami. G. Rebek je zahteval od naših državnih poslancev, naj bi posnemali Čehe z obstrukcijo ter zahtevali od vlade tiste pripomočke, katere je našteval poslanec Žičkar v povzdigo gospodarstva in obrtništva. G. Žičkar mu pojasnjuje, da je naša krščanska slovanska narodna zveza smatrala kot svoj poklic, vlado pripraviti k temu, da prekličie tajne ukaze dr. Kindingerja in Štubrala proti Čehom, da se potem mir naredi v zbornici in se začne plodonosno delovanje. Samo v tem slučaju se more doseči kaj vspešnega v državnem zboru. Zahtevati: naj obstruiramo, ob enem pa naj to in ono dosežemo za naše kmete in obrtnike, je popolnoma nemogoče. Ravno radi tega, da bi se gospodarski in obrtni stan izboljšal, so skušali naši poslanci Čehom pot gladiti k mirnemu delovanju v državnem zboru. V enakem smislu je govoril tudi gosp. Berks. Kmet Jošt je nagovarjal slovenske poslance, naj delujejo na to, da se Slovenci zedinimo v eno upravno celoto: Slovenijo, da postanemo močnejši. Se je sprejelo z velikim odobravanjem. Učitelj gosp. Zmavc interpelira navzoče poslance, kaj mislijo zastran šole: je-li res, da hočejo 8-letno šolsko obiskovanje skrócić na 6 let. Dr. Dečko odgovarja, da pri takih političnih shodih se vendar ne bode razpravljalo o pedagogičnih rečeh. Z veliko navdušenostjo se je sprejel nasvet g. Rebeka, naj vsi slovenski kmetje kupujejo samo le pri slovenskih trgovcih; naj pridejo vsi slovenski kmetje in mladeniči iz celjske okolice v Celje 15. avgusta, potem bodo mogli slovenski Sokoli mirno obhajati svojo veselico. G. dr. Ravnikar prebere sestavljene resolucije, med njimi tudi eno z ozirom na govor poslanca Žičkarja, da mora že državna postava zastran kmetijskih deželnih zadrug določevati,

da se mora v vsaki deželi, kjer prebiva več narodov, za vsaki narod napraviti posebna deželna zadruga. Bog daj, da ta lep shod obrodi tudi mnogo dobrega sadu!

Cirkovce na Dravskem polju. (Politični shod.) Shod sklican po deželnem poslancu dr. Jurteli in državnem poslancu dr. Gregorecu bil je številno obiskan. Prvi je razložil uzroke, zakaj so slovenski poslanci prisiljeni bili deželni zbor zapustiti. Grajal je posebno deželnozbornsko večino, da za kmetijski pouk pri Slovincih ničesar ne stori in deželni denar, h kateremu tudi Slovenci dolagajo, podpira tem sovražna društva »Südmark« in Schulverein. Drugi je poročal o državnem zboru in pojasnil, zakaj ni mogel delovati. Češka obstrukcija je bila vsled Clary-Kindingerjevih naredeb potrebna, in ker je zmagala, koristila je Slovanstvu in Avstriji. Ako bi propadla, bil bi to poraz za nas vse in zmaga nemške obstrukcije završena. Ker se je bati, da ne bi vlada po § 14 proglasila nemški jezik državnim jezikom, vsprejela se je jednoglasno sledeča resolucija: »Zbrani Slovenci na ljudskem shodu v Cirkovcah pozivljajo vse jugoslovanske poslance, da hitrej ko mogoče sklenejo vzajemno izjavo in vladi naznanijo, da smatrajo proglašenje nemškega jezika državnim jezikom po § 14 kot silovito kršenje ustave in v njej po članu XIX vsem narodom zajamčene enakopravnosti, ki bi vse jugoslovanske poslance sililo stopiti v najstrogejšo opozicijo, da se vsako delovanje državnega zbora zabrani, dokler bi se dotični cesarski ukaz ne preklical«. Čast. gsp. župnik Črneušek je razložil pomen kmetijskih zadrug. Zbrani so obema poslancema izrekli najiskrenejšo zahvalo, priznanje in popolno zaupanje in sklenili v Cirkovcah osnovati kmetijsko zadrugo.

Iz Kozjega. (Razne stvari.) Na predvečer sv. Cirila in Metoda, dne 6. julija bode naše bralno društvo priredilo na Mirji velikanski kres s petjem in govori. Po dovršenem slavlju bode prosta zabava v gostilni Franca Gučeka.

Pred nekaj dnevi imeli smo tu mal potres. Isti dan potresla nas je novica, da se prošnji tukajšnjega notarja Filafero za nameščenje v Wildon ali nemškem Landsbergu ni ugodilo, da tedaj naš notar še ostane med nami. Tužna nam majka! Deset let je že ta mož tukaj slovenski kruh, a ravno tako dolgo zabičuje slovensko besedo in mrzi sploh nas Slovence. Da bi ga nam vendar osoda enkrat odnesla in prinesla na njegovo mesto Slovenca, ki bo prijazno občeval z ljudmi. Slovincem nehvaležen je tudi

naš zdravnik dr. Stockera, ki se je tu do sitega najedel slovenskega kruha, a zdaj ko odhaja, zbija šale čez naše slovensko prebivalstvo.

No, poskrbelo se bo, da njegov naslednik ne bo kak nehvaležen Nемеc. Služba distriktnega zdravnika je že razpisana; oglašajo se tudi že prosilci in kmalo bomo imeli mladega, dobrega zdravnika, upamo trdnega, značajnega Slovana.

Slovan namerava morda zopet postati naš sodnik dr. Gelingsheim. Kajti, čujte, naročil se je na »Slovenski Narod« in nemara se doživimo novo izdajo njegove svoječasne ponesrečene kandidature? Toda šalo v stran! Dr. Gelingsheim je za Slovence že davno mrtev mož in ne bo več silil na površje.

Še eno novico imam: Vitez Gosslet je našemu okrajnemu zastopu zvišal najemnino za pisarno v svoji grajščini. No, zdaj bo vendar naš okrajni zastop začel misliti na nakup lastne hiše, katere za se in za okrajno hranilnico že krvavo potrebuje.

Skoraj sem pozabil: Naš poštni urad dobil je dvojezični pečat in tako tablo, tudi davkarija ima dvojezično lice, le sodnija nosi še samo-nemško uradno tablo. Ali se bode te gsp. sodnik morda sedaj s pomočjo »Slov. Naroda« navdušili za dvojezično tablo? Bomo videli!

Iz Celovca. Dne 21. junija so priredili celovski slovenski bogoslovci v spomin stoletnice rojstva A. M. Slomškega prelepo slovesnost, katere se je vdeležilo zelo veliko število koroških Slovencev iz mesta in dežele, med njimi starosta koroških duhovnikov, mil. prost tinjski Lovro Serajnik. Udeležila sta se slavnosti tudi dva benečanska Slovenca, kapelana iz videmske okolice. Vdeležilo se je slavnosti tudi ravateljstvo in profesorji bogoslovski, dasi ne razumejo slovenskega jezika. Vse točke so se izvršile — rekel bi — druga bolj dovršena od druge. Gosp. Fr. Cukala je imel slavnostni govor »Šole po Slomškovih nazorih«. Priznati se mora govorniku, da je svojo nalogo rešil v vsestransko zadovoljnost mnogobrojnih poslušalcev; dolgo trajno ploskanje, ki je sledilo govoru, je najboljša priča o tem. Istotako mojstersko in živim čutom je deklamoval gosp. Iv. Horbök Gregorčičevo »Blagovestnikom«. Pevske točke so se izvajale jako izborno, zlasti je vzbujal pozornost dvospjev gg. Iv. Arnuša in V. Poljanca »Solčni vzhod« (Zajc), katera je spremljal Čeh Al. Mergl, katerega slednjega smo občudovali tudi nekaj minut pozneje, ko je igral na jedno struno tužno melodijo »Bosanskega goslarja berača«. Največjo po-

Z negotovimi koraki se otroka približata, držeč se za drobni ročici. Spoznal sem koj, to morate biti sestrici. Jednake oblecke — snažne in čedne, iste mehke kostanjeve lase, rudeča, polna ličeca — a zaprte oči! Očesne jamicе so bile skoro prazne.

»Zapojte no, Milka in Anica, prijazno prigovarja ravnatelj; zapojte tisto pesmico, kakor prej, ko so bili oče tukaj!« in ljubeznjivo ju poboža, da jima mine plahost.

Nisem vedel prvi hip, kaj bi rekel! In ko sta ta dva angelčka jela prepevati »Mlado jagnje« obšla me je britkost in srce se mi je krčilo notranjega sočutja — in nehote sem si stavil vprašanje: »O Bog! Kaj sta zakrivila ta ljubeznjiva otroka, da jima nisi dal najdražjega blaga — luč očíj?«

»Kako žalost morajo občutiti stariši, kolikokrat pogledajo te prisrčne otroke, ki naj bi bili njih veselje in tolažba! Ali je to pravično?«

Skoraj sem se vstrašil tega vprašanja!

Ali Vam naj povem, kako lepo sta peli deklici. — Dovolj je, če vam rečem, da so meni in ravnateljju, ki je vendar privajen takim prizorom, polzele debele solze iz očíj — in nisva mogla govoriti — molčé sva zapustila dvorano.

Predno prideva konec hodnika, obriše si moj sodrug z rutico oči in mi reče: »Ti dve

deklici ste Milka in Anica, hčerki trgovca Kostnika iz O... Oče ju je danes sem pripeljal. Morda ste ga še videli, ker je prav tisti čas odhajal, ko smo dobili vaš cenjeni obisk.«

In spomnil sem se mladega moža najboljših let, ki je jaderno šel mimo mene — kakor bi ne hotel videti nikogar — in prišel je iz zavoda, prav tedaj, ko sem jaz krenil tja.

Po ravnateljjevem popisu se mi je utrdilo prepričanje, da sem srečal očeta omenjenih deklic.

»Glasno je zajokal, ko je zadnjokrat objel svoja ljuba otroka. Ko sem ga jaz skušal tolažiti, zmajal je, — braneč se tolažbe — z glavó in djal turbno: „Gospod, sam sem kriv nesreče svojih otrok! Oh, materina kletev — Bog je pravičen!“ Nisem silil vanj, da mi razkrije rane svojega srca, ker vem, da bi vsled tega še hujše krvavelo. Le sočutno sem mu stisnil roko in odšel je.«

S temi besedami je končal ravnatelj.

Nisem mogel pozabiti, kar sem videl in slišal, tako mogočno so uplivali novi vtisi na mojo dušo.

Še isti dan se odpeljem iz Gradca. Pridem v železniški voz. Bilo je tako natlačeno polno, da nisem dobil več sedeža. Drugekrati bi menda ozmerjal sprevođnika, češ, vsakemu potniku je dolžan oskrbeti dostojen sedež, a

danes mi je bilo srce tako mehko, duša tako prepojena z negotovimi čutili, da sem ostal na hodniku in zamaknjeno gledal blesteče zvezdice, ki so migljale na nebu, kakor bi hotele reči: »Glej nas, tu se ti srce vpočoji, našel bodeš miru in sreče!« Videl sem kako čudovita so pota božja, kako nedoumljiva njegova pravičnost! — In zamislil se se.

In zopet se spomnim onih dveh slepih sestic, ki mi danes nočete iz mislij. Še očeta vidim pred seboj. Nekakova radovednost ali pravzaprav nagon, spoznati vsako stvar do dna, pojmovati vzroke — se me je polastila. Rad bi vedel, s čim si je revež nakopal tolike nesreče. Niti slutil nisem, da se mi bode ta želja še nocoj izpolnila in da dobim ključ celej zagonetki. (Konec prih.)

Smešničar.

Neprijeten okus. Jakec: »Matijček! Kar liter za litrom vlivaš v grlo. Kako pa vendar moreš toliko piti?«

Matijček: »Glej Jakec! Vino ima danes tako nekamo grenak okus, in zato popijem hitro drugi liter, da splahnem prvi grenki ukus iz ust!«

Gost: »Vrzite te pijance venkaj!«

Krčmar: »Počakajmo, da prej plačajo.«